

Nr 99.

Av herr **Molin** i Dombäcksmark, om ändrad lydelse av 21 och 23 §§ förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämman m. m.

Vid fjolårets riksdag motionerade undertecknad, »att Riksdagen för sin del måtte besluta följande ändrade lydelse av 23 § i kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämman m. m.:

»Kyrkoherden — — —.

I skolrådet — — —.

I den annex- eller — — —.

Till ledamöter i kyrkoråd och skolråd äger församlingen att å kyrkostämman utse lämpligt antal män och kvinnor.

Väljes kvinna — — —.

Skolrådet — — —.

I såväl — — —.

Ledamöterna — — —.

Kyrkovärdarna utses bland kyrkorådets ledamöter, och gäller i fråga om tjänstgöringstid för dessa, vad ovan stadgats angående ledamöter i kyrko- och skolråd.

Då val — — —.»

Angående de skäl, som jag till stöd för mitt förslag anförde, hänvisas till motionen i fråga (nr 63 i Andra kammaren år 1913).

På anförda skäl avstyrkte konstitutionsutskottet motionen, som ock blev av Riksdagen avslagen (konstitutionsutskottets utlåtande nr 11).

Konstitutionsutskottets skäl för avstyrkande av motionen kunna sammanfattas sålunda:

Bestämmelserna angående kyrkovärdarnas tjänstetid hade tillkommit efter stadgandena om tjänstetiden för övriga ledamöter av kyrko- och skolrådet, vadan påståendet, att bestämmelsen om kyrkovärdarnas tjänstgö-

ringstid stode i strid med kyrkostämmoförordningens anda, saknade reell och historisk grund.

Utskottet hade icke försport, att några olägenheter varit förknippade med att bestämmelserna rörande tjänstetiden för kyrkovärdar och övriga kyrko- och skolrådsledamöter vore olika.

Ej heller hade utskottet sig bekant, att nuvande anordning att välja kyrkovärdarna särskilt visat sig medföra några olägenheter, lika litet som utskottet kunnat finna något skäl, varför lagen borde ändras av anledning att de i kyrkorådet självskrivna kyrkovärdarna i förenade kyrko- och skolråd jämväl utan särskilt val bli självskrivna skolrådsledamöter, då det stode församlingarna fritt att välja särskilt kyrkoråd och särskilt skolråd.

Slutligen fann utskottet intet skäl föreligga att ur lagen borttaga fordringarna på »gudsfruktan och nit» respektive »nit om skolväsendet», som fordras för ledamotskap i kyrko- och skolråd. Rörande då först utskottets erinran att bestämmelserna om kyrkovärds tjänstgöringstid tillkommit *efter* stadgandena om tjänstetiden för övriga ledamöter i kyrko- och skolråden och sitt på den grund gjorda uttalande, att mitt påstående att bestämmelserna stode i strid med kyrkostämmoförordningens anda saknade grund, vill jag genmäla, att de olikartade bestämmelserna enligt min mening oavsett tidpunkten för deras lagfästande strida mot den homogenitet och anda man har rätt att fordra av en kungl. förordning. Det är synes det mig oriktigt att det för kyrkovärdar och övriga ledamöter av kyrkorådet skall gälla olika bestämmelser om tjänstgöringstiden. Denna olikhet är det jag vill ha bort och ersatt av *likartade* bestämmelser. Det av mig framförda prejudikatet i fjolårets motion framtogs såsom stöd för mitt påstående, att olika bestämmelser verkligen vore tillfinnandes. Därest de olika stadgandena för tjänstgöringstiden för kyrkovärdar, respektive kyrkorådsledamöter fortfarande skola stå kvar, blir ju grundtanken i anordnandet av de så kallade växelvalen till kyrkorådet förfuskad, då ingen garanti finnes för att en kyrkovärd kan tjäna ut sin period. Om med detta ej kan påvisas någon särskild praktisk olägenhet, kvarstår dock möjligheten, att kyrkostämman vid vilken tidpunkt som helst kan bli nödsakad att företaga val av kyrkovärd på fyra år, samt svårigheten för såväl församlingen som kyrkostämmans ordförande, ja, varför icke också kyrkovärden själv att hålla reda på tidpunkten för mandatets utgående.

Vidkommande de av utskottet bestridda olägenheterna av att de i kyrkorådet självskrivna kyrkovärdarna bli självskrivna ledamöter jämväl i skolråden, där kyrko- och skolråden äro förenade, må anföras. Det synes

mig, som nuvarande stadganden, som lämna rum för något dylikt, mycket litet överensstämma med den enhetlighet och anda, som man har rätt att fordra av kyrkostämmoförordningen. Det kan icke försvaras, att en person, därigenom att han väljes till kyrkovärd, utan vidare blir självskriven i i skolrådet.

I min motion vid fjolårets riksdag ville jag råda bot mot denna oegentlighet genom att föreslå, att kyrkovärdarna skulle utses bland kyrkorådets ledamöter. De skäl utskottet förebragt emot den föreslagna ändringen synes mig icke bärande, men torde förslaget bära kompletteras med att kyrko- och skolråden helt och hållet skiljas åt. Den nu förefintliga möjligheten att sammankoppla kyrko- och skolråden gör att kyrkovärdarna utan att därtill bli valda göras till självskrivna ledamöter i skolråden och att frireligiösa och dissenters utestängas från valbarhet i skolråden. Denna sista omständighet torde i och för sig motivera behovet av att kyrko- och skolråden skiljas från varandra. Sedan kan det stå församlingarna fritt att välja samma personer i kyrkorådet och i skolrådet, där en sådan anordning kan anses lämplig.

Vad slutligen beträffar utskottets påstående att några olägenheter icke visats vara förenade med bestämmelserna om »gudsfruktan och nit», respektive »nit om skolväsendet» såsom kvalifikationer för ledamotskap av kyrkoråd och skolråd, är jag nu i tillfälle att hänvisa till ett Kungl. Maj:ts utslag av den 30 oktober 1913, varigenom en person förklarats icke valbar till ett förenat kyrko- och skolråd på grund av att personen i fråga påståtts sakna »gudsfruktan och nit». Diskvalifikationen hade åstadkommits genom omröstning i kyrkostämman. Eftersom denna märkliga sak har inträffat i min hemtrakt är jag i tillfälle att meddela, att beslutet att personen i fråga saknade »gudsfruktan och nit» uteslutande var en partipolitisk manöver och hämndeakt, att kyrkostämman saknade varje spår av fakta och skäl för sitt beslut och att den diskvalificerade i intet avseende kan anses mindre gudfruktig och nitisk än andra kyrkorådsmedlemmar över huvud taget.

Då jag själv känner den diskvalificerade, är jag för min del beredd att beediga påståendet att kyrkostämman saknade reell grund för sitt beslut, och torde hundratals vittnes- och omdömesgilla personer i min hemtrakt kunna göra detsamma.

Alltså har det otroliga inträffat, att en oförvitlig svensk medborgare, om vilken ingen under edlig förpliktelse kan påstå att han är ateist eller eljest ogudaktig i sitt leverne, med stöd av svensk lag förklarats icke val-

bar till ledamotskap i ett förenat kyrko- och skolråd på grund av bristande »gudsfruktan och nit». Det synes mig som rätten att bedöma en persons mer eller mindre religiösa läggning icke tillkommer denna världens människor utan borde vara förbehållet en högre makt. Domsrätten i det omnämnda fallet, som jag ej tvekar beteckna såsom en riksskandal, ter sig i så mycket märkligare dager, som den utövades efter *graderad skala* och flera *bolag* med höga röstetal deltog vid avkunnandet av kättaredomen.

Det må emellertid genast framhållas, att Kungl. Maj:ts utslag av den 30 oktober med all säkerhet torde hava gått i annan riktning, därest åtskilliga handligar hunnit inkomma i rätt tid. Nu inkommo bevisen för kyrkostämmobeslutets ovederhäftighet till Kungl. Maj:t först den 14 november 1913.

Det omnämnda rättsfallet torde fullt motivera mitt yrkande att kvalifikationerna »gudsfruktan och nit», respektive »nit om skolväsendet» strykas ur lagtexten, varigenom de partipolitiska lidelserna i vårt land skulle mista en tacksam stödjepunkt. Vad annat de nuvarande bestämmelserna gagna, icke gagna de religionen och gudsfruktan ute i de breda lagren. En annan sida av saken är att oförmälda person genom diskvalifikationen till kyrkorådet jämväl blev diskvalificerad såsom ledamot av skolrådet. Häri torde också tillräckligt bärande motiv finnas för att kyrko- och skolråden helt och hållet böra skiljas från varandra.

På grund av det anförda föreslås,

att Riksdagen för sin del måtte besluta följande ändrade lydelse av 21 och 23 §§ i kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma m. m.

§ 21.

»I varje — — —
Inom samma pastorat — — —
Där kyrkostämma — — — stadgat.

§ 23.

Kyrkoherden — — —
I skolrådet — — —
I den annex- eller — — —

Till ledamöter i kyrkoråd och skolråd äger församlingen att å kyrkostämma utse lämpligt antal män och kvinnor.

Väljes kvinna — — —.

Skolrådet — — —.

I såväl — — —.

Ledamöterna — — —.

Kyrkovärdar utses bland kyrkorådets ledamöter,
och gäller i fråga om tjänstgöringstid för dessa, vad
ovan stadgats angående ledamöter i kyrko- och skolråd.

Då val — — —».

Stockholm den 26 januari 1914.

Emil Molin,

Dombäcksmark.
